

Svet
Evropske unije

Bruselj, 19. december 2023
(OR. en)

16273/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0443 (NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: UREDBA SVETA o spremembi Uredbe (EU) 2022/2578 glede podaljšanja obdobja njene uporabe

UREDBA SVETA (EU) 2023/...

z dne ...

**o spremembi Uredbe (EU) 2022/2578
glede podaljšanja obdobja njene uporabe**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba Sveta (EU) 2022/2578¹ vzpostavlja začasni popravni mehanizem za trg za naročila, oddana za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z virtualnimi trgovalnimi točkami (v nadaljnjem besedilu: VTP) Unije, z zapadlostjo med enim mesecem in enim letom vnaprej. Popravni mehanizem za trg se torej uporablja za kateri koli izvedeni finančni instrument na blago, s katerim se trguje na reguliranem trgu in katerega osnova je transakcija s plinom na kateri koli VTP v Uniji.
- (2) Popravni mehanizem za trg se sproži, ko pride do dogodka za popravek trga, tj. kadar poravnalna cena izvedenih finančnih instrumentov virtualne trgovalne točke Title Transfer Facility (v nadaljnjem besedilu: TTF) z najkrajšo dospelostjo, ki jo objavi ICE Endex B.V. (v nadaljnjem besedilu: Nizozemska), tri delovne dni presega 180 EUR/MWh in je za 35 EUR višja od referenčne cene. Uredba (EU) 2022/2578 določa dinamično omejitev trgovanja, v skladu s katero ob dogodku za popravek trga upravljavci trga ne bi smeli sprejemati, udeleženci na trgu pa ne predlagati naročil za izvedene finančne instrumente s cenami, ki so za 35 EUR/MWh višje od referenčne cene, ki jo je Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: ACER) objavila prejšnji dan.

¹ Uredba Sveta (EU) 2022/2578 z dne 22. decembra 2022 o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane Unije in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami (UL L 335, 29.12.2022, str. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) Evropski organ za vrednostne papirje in trge (v nadaljnjem besedilu: ESMA) in ACER sta v poročilih o oceni učinka, objavljenih 1. marca 2023 v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2022/2578, analizirala več kazalnikov za oceno učinka popravnega mehanizma za trg od začetka veljavnosti navedene uredbe. ESMA in ACER sta sklenila, da se popravni mehanizem za trg ni sprožil in da do objave njunih poročil ni bilo negativnih učinkov na zanesljivost oskrb, pretoke plina znotraj Unije in finančno stabilnost.
- (4) Komisija je na podlagi kazalnikov, ki sta jih v svojih poročilih z dne 1. marca 2023 analizirala ESMA in ACER, razširila analizo, da bi ocenila razvoj trga po obdobju, analiziranem v navedenih poročilih. Od začetka veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2578 niso bili ugotovljeni nobeni negativni učinki, popravni mehanizem za trg pa se ni nikoli sprožil.
- (5) Vendar so hude težave v zvezi z zanesljivostjo oskrbe z energijo v Uniji še vedno prisotne. Razmere na svetovnem trgu plina so še vedno zaostrene. Cene plina so še vedno precej višje kot pred začetkom krize v Evropi, potem ko je Rusija začela izsiljevati z energijo ter po ruski vojni agresiji proti Ukrajini, kar neizogibno vpliva na kupno moč državljanov Unije in konkurenčnost podjetij v Uniji.

- (6) Posledica zaostrenih razmer na trgu plina zaradi geopolitičnih tveganj je tudi njegova nestanovitnost, ki pomeni dodatno tveganje za gospodarstvo Unije. Primeri znatne nestanovitnosti cen poleti in v začetku jeseni 2023, ko so se cene v nekaj tednih zvišale za več kot 50 %, kažejo, da so trgi še vedno ranljivi tudi za razmeroma majhne pretrese za ponudbo in povpraševanje, kar dokazujejo gibanja cen po nedavnih dogodkih, kot so stavka v avstralskih obratih za utekočinjeni zemeljski plin ali motnje na plinovodu Balticconnector. Trenutna kriza na Bližnjem vzhodu predstavlja dodatno veliko geopolitično tveganje, ki bi lahko vplivalo na cene plina in oskrbo s plinom.
- (7) Razmere na svetovnih trgih plina so trenutno zelo zaostrene in tako naj bi ostalo še nekaj časa. Svetovna oskrba z utekočinjenim zemeljskim plinom se je v zadnjih dveh letih zaradi omejenega povečevanja zmogljivosti za utekočinjanje, izklopov v večjih izvoznih obratih in upadanja količine dovedenega plina v obratih za utekočinjeni zemeljski plin le rahlo povečala. Bistveno več novih zmogljivosti za utekočinjanje zemeljskega plina naj bi se začelo uporabljati šele leta 2025. Tržno ravnovesje naj bi zato v bližnji prihodnosti ostalo negotovo.

- (8) Prav tako je razpoložljivost oskrbe s plinom v Uniji zaradi znatnega zmanjšanja uvoza plina po plinovodih iz Rusije v zadnjem letu veliko manjša kot v obdobju pred krizo. Glede na trenutne ravni uvoza plina naj bi Unija leta 2023 po plinovodih iz Rusije prejela približno 20 milijard kubičnih metrov plina, kar je približno 110 milijard kubičnih metrov manj kot leta 2021. Zato še vedno obstaja resno tveganje, da bo v Uniji kratkoročno prišlo do pomanjkanja plina. Ob trenutnih zaostrenih tržnih razmerah bi se lahko cene ponovno zvišale zaradi nepredvidljivih dogodkov in nenadnih pretresov, kot so: ponovno povečanje povpraševanja po utekočinjenem zemeljskem plinu v Aziji, zaradi katerega bi se zmanjšala razpoložljivost plina na svetovnem trgu plina, ekstremne vremenske razmere, ki bi lahko vplivale na skladiščenje električne energije iz hidroelektrarn in proizvodnjo jedrske energije, zaradi česar bi bila potrebna večja proizvodnja električne energije iz plina, ter morebitne dodatne motnje v oskrbi s plinom, vključno s popolno ustavitvijo uvoza plina iz Rusije ali dodatnimi motnjami v obstoječi kritični infrastrukturi, kot so sabotaza plinovoda Severni tok 1 septembra 2022 ali motnje na plinovodu Balticconnector oktobra 2023.
- (9) Zaradi še vedno prisotnih hudih težav je celotna Unija izpostavljena tveganjem pomanjkanja energije in visokih cen energije. Raven cen plina bi lahko negativno vplivala na gospodarski položaj Unije, konkurenčnost industrije in kupno moč njenih državljanov.

- (10) V teh razmerah, zlasti ob prisotnosti več geopolitičnih tveganj, ki bi lahko vplivala na cene plina, lahko strah pred pomanjkanjem plina sproži burne odzive z resnimi posledicami na cene plina. Glede na trenutno krhko ravnovesje ponudbe in povpraševanja bi lahko celo zmerne motnje oskrbe s plinom izjemno vplivale na cene plina, hkrati pa povzročile resno in trajno škodo gospodarstvu in državljanom Unije.
- (11) Na vrhuncu krize se je Unija odločno in usklajeno odzvala, da bi svoje državljane in gospodarstvo zaščitila pred previsokimi cenami ter zagotovila čezmejni pretok plina do vseh odjemalcev v stiski, tudi v primeru pomanjkanja plina. Odziv Unije v skladu z načrtom REPowerEU, kot ga je Komisija predstavila v svojem sporočilu z dne 18. maja 2022, in nadaljnjih pobud, vključno z ukrepi iz Uredbe (EU) 2022/2578, je pripomogel k izboljšanju razmer. Če bi se ti ukrepi prenehali uporabljati, bi bile stabilne, čeprav krhke razmere, ki jih je dosegla Unija odpornost na morebitne prihodnje dogodke in nenadne pretrese pa bi se poslabšala.

- (12) Ker je Unija enotni trg in se TTF na Nizozemskem na splošno obravnava kot „standardni“ približek cen na evropskih trgih plina, bi imele visoke cene plina za izvedene finančne instrumente, povezane s TTF, resne posledice v vseh državah članicah, čeprav bi se te med državami članicami lahko razlikovale. Izvedeni finančni instrumenti, povezani z vsemi drugimi VTP v Uniji, bi morali prav tako ostati vključeni v podaljšanje obdobja uporabe Uredbe (EU) 2022/2578, da bi preprečili morebitne preusmeritve trgovanja na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, kar bi lahko povzročilo izkrivljanja na energetskih ali finančnih trgih Unije. Popravni mehanizem za trg krepi solidarnost Unije s preprečevanjem previsokih cen plina, ki so za številne države članice nevzdržne celo v kratkih obdobjih. Popravni mehanizem za trg lahko v duhu solidarnosti med državami članicami pomaga zagotoviti, da bodo dobavitelji plina iz vseh držav članic plin nabavljali po razumnih cenah.
- (13) Ob upoštevanju dejstva, da se bo Uredba (EU) 2022/2578 prenehala uporabljati 31. januarja 2024, podaljšanje obdobja njene uporabe pomeni nujni ukrep v duhu solidarnosti med državami članicami, katerega cilj je odzvati se na še vedno prisotne hude težave pri oskrbi z energijo, ki pomenijo tveganje za skorajšnjo krizo in previsoke cene.
- (14) Poleg tega je podaljšanje obdobja uporabe Uredbe (EU) 2022/2578 v skladu z načrtom REPowerEU, katerega cilj je zaščititi državljane Unije in gospodarstvo Unije pred previsokimi cenami in pomanjkljivo oskrbo z energijo.

- (15) Ta uredba bi morala začeti veljati 1. februarja 2024, da se zagotovi stalna zaščita pred previsokimi cenami v zimski sezoni 2023/2024.
- (16) Podaljšanje bi moralo biti začasno in bi moraoe ostati v veljavi do 31. januarja 2025. Je potrebno in sorazmerno zaradi še vedno prisotnih hudih težav in z tveganj za zanesljivost oskrbe Unije s plinom za cene plina ter zaradi negotovosti sedanjih razmer.
- (17) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (18) Uredbo (EU) 2022/2578 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1
Sprememba Uredbe (EU) 2022/2578

V členu 12(1) Uredbe (EU) 2022/2578 se drugi stavek nadomesti z naslednjim:

„Uporablja se do 31. januarja 2025.“.

Člen 2
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati 1. februarja 2024.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V ...,

Za Svet
predsednik/predsednica
